26.04. 6 клас укр.мова Добровольська В.Е.

ПОВТОРЕННЯ Й УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО З ТЕМИ «СЛОВОТВІР»

Мета уроку.

Освітня: ознайомити учнів з основними способами словотвору; сформувати загальнопізнавальні вміння змінювати й утворювати нові словау крізнициць копоробами удрожоналювати навички розбору слів за будовою;

Розвиваюча: розвивати увагу й дослідницькі уміння дітей за допомогою мовленнєво-дидактичного матеріалу, логічне мислення; формувати мовну та інформаційно-комунікаційну компетентності.

Виховна: виховувати почуття патріотизму, повагу до рідної мови, України.

Словотвір – розділ науки про мову, що вивчає способи та особливості творення похідних слів.

СЛОВОТВІР

слова

Непохідні

їх будова не пов'язується з іншими спільно-кореневими словами, а основи складаються лише з кореня

Сніг, ліс, вечір, сон

Похідні

Походять від інших слів, і спосіб їхнього творення можна простежити

Листопад, голосок, вечірній, припічок

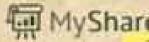
Вправа 1

•Запишіть слова у дві колонки: І – непохідні, ІІ – похідні:

пришити, дощ, верба, біленький, законний, школа.

СПОСОБИ СЛОВОТВОРЕННЯ

Суфіксальний	осінній • осінь + н
Префіксальний	Премудрий • пре + мудрий
Префіксально-суфіксальний	Запічок • за + піч + ок
Безафіксний (відкидання морфем)	пуск • пускати
Складання слів або основ слів	рута-м'ята • рута + м'ята
Складання усічених основ	облком* обласний + комітет
Прихід слів з однієї частини	черговий(іменник) * черговий (прикметник) учень

Вправа 2

 Встановіть відповідність між словом та способом словотворення

а) посіяти

1. Префіксальний

б) листопад

2. Суфіксальний

в) запис

3. Префіксально-суфіксальний

г) навесні

4. Безафіксний

д) черговий

Правопис складних слів

- Через ДЕФІС пишемо:
- складні слова, утворені поєднанням незалежних слів:

Салон-перукарня

 складні слова, утворені повторенням того самого слова, поєднанням слів з однаковим коренем, синонімічних або антонімічних слів:

великий-превеликий,

АЛЕ: кінець кінцем,

• близькі за значенням слова, що передають єдине поняття:

хліб-сіль (їжа),

РАЗОМ пишемо:

- складні слова, утворені поєднанням залежних слів : листопад
- складні слова, у яких першою частиною виступає кількісний числівник:

п`ятирічний

АЛЕ: 12-поверховий

• складні слова, утворені з дієслова в наказовій формі та іменника:

перекотиполе, горицвіт

• слова з першою іншомовною частиною міні-, максі-, екс-, віце-, лейб-, обер-: мінідиктант, ексчемпіон

ЗЕРНІТЬ УВАГУ!

- Якщо пів- вживаємо з іменником у родовому відмінку, то такі слова пишемо окремо: пів години
- Якщо пів- вживаємо з іменником у <u>називному</u> відмінку і це слово виражає єдине поняття, то такі слова пишемо **разом**: півострів
- Напів-, полу- зі словами завжди пишемо разом: напівавтомат

Вправа 3

• Запишіть правильно слова, знімаючи риску:

Зоре/пад, екс/президент, У/П/А, дит/сад, кінець/кінцем, семи/разовий, авіа/конструктор, фіз/культура, пів/дороги, само/виховання, Каб/мін, пів/куля, держ/фонд.

Домашне завдання

Бахмач

суфіксів –ськ-, -ств Поясни, які зміни відбуваються при творенні слів.			
чумак		козак	
Сибір		Калуга	
Калуш		Прага	
студент		агент	
узбек		німець	

латиш

Вправа 1. Від поданих іменників утвори прикметники та іменники за допомогою

Вправа 2. Із поданих слів утвори складні слова, уживаючи сполучні голосні. Поясни правопис за допомогою правила. Уведи деякі з них у прості речення, ускладнені однорідними членами.

Сьогодні, день; овочі, сховати; низький, хмари; північ, схід; багато, багато; жовтий, гарячий; зелений, коричневий.